

N:o 83.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen,
angående ägobyte med Karlskrona stad; gifven Stockholms
slott den 13 mars 1903.*

Under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver landtförsvarsärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t föreslå Riksdagen medgifva,

att, i öfverensstämmelse med ett af stadsfullmäktige i Karlskrona afgifvet anbud, de staten tillhöriga förutvarande fästningsvallarna, om tillhoppa 1,720 kvadratmeter, i stadsdelen Pantarholmen må till nämnda stad upplåtas genom byte mot ett å upprättad karta genom gränslinjerna H—X—L—M—N—O—G—H betecknad område om 45,430 kvadratmeter af hemmanen Sunda och Gullberna samt de å samma karta med 1, 2 och 3 betecknade ägofigurer om 10,470 kvadratmeter af hemmanet Inra Wämö.

De till ärendet hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande utskott tillhandahållas; och Kungl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres sjukdom:

GUSTAF.

Jesper Crusebjörn.

*Utdrag af protokollet öfver landförsvarsärenden, hållet inför
Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet
å Stockholms slott den 13 mars 1903.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena **LAGERHEIM**,
Statsråden **CRUSEBJÖRN**,
ODELBERG,
HUSBERG,
PALANDER,
WESTRING,
RAMSTEDT,
BERGER,
MEYER,
VON FRIESEN.

Efter gemensam beredning med statsrådet och chefen för sjöförsvarsdepartementet anförde departementschefen, statsrådet Crusebjörn:
»Genom nådigt bref den 15 juli 1876 bemyndigades arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet att för befästningsanläggningar vid Hvita krog å Karlskrona landsida — numera Oscarsvärnslinjerna — inköpa den hemmanet $\frac{5}{8}$ mantal Hästö n:o 1 tillhörande Koholmen, hvilket köp därefter verkställdes. Uti underdånig skrifvelse den 20 september 1899 anmälde arméförvaltningen, att holmens strandlinje

dels genom naturlig uppvallning och dels genom uppläggande af de muddermassor, som måst ur kanalen mellan Vämö och fastlandet upptagas för vidmakthållande af stormfritt djup, betydligt vuxit ut i omfång; att såväl af denna anledning som ock för att städse kunna hålla en stormfri vattengraf öppen rundt omkring själfva holmen, det vore behöfligt att åt kronan ytterligare förvärfva ett för berörda ändamål tillräckligt stort område rundt omkring Koholmen, hvarsgränser lämpligen borde dragas, såsom en skrifvelsen bifogad karta utvisade, utefter linien a—F—G—H—I—K—L—M—P—Q—R—S—a; att af detta område de å kartan med 1—3 betecknade ägofigurerna tillhörde hemmanet Inra Wämö, ägofigurerna 4—8 hemmanet Sunda och 9—10 hemmanet Gullberna, till hvilka hemman staden Karlskrona hade äganderätt, hvar emot ägofigurerna 11—19 tillhörde hemmanet $1\frac{5}{28}$ mantal Hästö n:o 1; samt att försäljningsanbud afgifvits af ägaren till sistnämnda hemman, men icke kunnat från Karlskrona stad erhållas.

Sedan arméförvaltningen, jämlikt nådigt bemyndigande den 23 mars 1900, inköpt förberörda, hemmanet Hästö tillhöriga delar, erbjöd sig staden att till kronan försälja antingen alla de staden tillhöriga, ofvanomförmälda hemmansdelar, ägofigurerna 1—10, om tillhoppa 94,070 kvadratmeter, till ett pris af 10 öre kvadratmetern eller ock, därest kronan kunde åtnöjas med att gränsen förlades till linien H—X—L, dels ägofigurerna 1—3, utgörande tillhoppa 10,470 kvadratmeter, dels ock det å kartan med linjerna H—X—L—M—N—O—G—H begränsade område utgörande 45,430 kvadratmeter, allt till ett pris af 5 öre kvadratmetern eller tillhoppa 2,795 kronor.

Under fortsättningen af underhandlingarna uppstod fråga om byte, så att staden i vederlag för sistnämnda mark om tillhoppa 55,900 kvadratmeter skulle erhålla de kronan tillhöriga gamla fästningsvallarna i stadsdelen Pantarholmen, hvilka, omfattande en areal af 1,720 kvadratmeter, å utdrag af en år 1888 öfver nämnda stadsdel af förste landtmätaren Carl Slöör upprättad karta betecknats med grön färg och n:ris 1, 2, 3 och 4.

Sedan arméförvaltningen förklarar, att det med markinköpet från kronans sida afsedda ändamål, eller möjligheten att åstadkomma en stormfri vattengraf framför fortet å Koholmen, kunde äfven med gränslinien H—X—L på ett tillfredsställande sätt vinnas, hafva stadsfullmäktige erbjudit sig att till kronan med full äganderätt upplåta såväl den af nämnda linje begränsade, staden tillhöriga mark som ock ägofigurerna 1—3 mot villkor, att staden från kronan erhöle full äganderätt till oförmälda fästningsvallar å Pantarholmen, och dessutom att staden

eller blifvande annan ägare eller arrendator af hemmanen Sunda, Gullberna och Gullbernatorp skulle äga att vid hemmanens stränder fritt anlägga lastbryggor, som dock icke finge göra något som helst intrång på kronans område; att fri trafik till och från sådana bryggor finge för all framtid äga rum öfver kronans vattenområde och muddring å samma område, när staden så funne nödigt, genom stadens försorg företagas för att åstadkomma erforderligt vattendjup för nämnda trafiks behof; samt att hinder från kronans sida ej finge möta mot framdragande af elektriska ledningar öfver det norra området af den till kronan upplåtna mark, dock att anbringandet af ledningarna skulle till förekommande af olägenhet för kronan ske på sätt, som kunde varda emellan Arméförvaltningen och staden eller annan ägare af ledningarna öfverenskommet eller, därest öfverenskommelse ej kunde träffas, bestämmas af tre gode män, utsedde på sätt i lagen om skiljemän den 28 oktober 1887 stadgades.

Vid värdering af de till utbyte föreslagna områden, som på anmodan af vederbörande fortifikationsbefälhafvare verkställt, hafva ifrågavarande fästningsvallar å Pantarholmen, om tillhoppa 1,720 kvadratmeter, uppskattats efter ett pris af 1 krona 50 öre kvadratmetern till 2,580 kronor, och den staden tillhöriga mark om tillhoppa 55,900 kvadratmeter, som skulle till kronan öfverlätas, uppskattats till 6 öre kvadratmetern eller tillsammans 3,354 kronor.

Arméförvaltningen å fortifikationsdepartementet har i underdånig skrifvelse den 10 november 1902, med anmälan om hvad i ärendet förekommit, hemställt, att nådig proposition måtte till Riksdagen aflåtas om det föreslagna ägobyttet i enlighet med det af staden afgifna anbud.

Härtill har marinförvaltningen, som den 27 sistlidne januari i ärendet afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, tillstyrkt nådigt bifall.

Som det är nödvändigt för staten att för uppgifna ändamål kunna förfoga öfver ifrågavarande, staden Karlskrona tillhöriga områden vid Oscarsvärnslinjerna, och de i utbyte häremot ifrågasatta gamla fästningsvallarna å Pantarholmen icke för något statens ändamål numera erfordras, anser jag mig böra desto hellre tillstyrka bifall till arméförvaltningens framställning som, enligt verkställd värdering, nämnda vallar hafva ett lägre värde än den mark, som genom bytet skulle tillkomma kronan; och hemställer jag alltså, det Kungl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva,

att, i öfverensstämmelse med ett af stadsfullmäktige i Karlskrona afgifvet anbud, de staten tillhöriga förutvarande fästningsvallarna om tillhoppa 1,720 kvadratmeter i stadsdelen Pantarholmen må till nämnda stad upplåtas genom byte mot ett å upprättad karta genom gränslin-

jerna H—X—L—M—N—O—G—H betecknadt område om 45,430 kvadratmeter af hemmanen Sunda och Gullberna samt de å samma karta med 1, 2 och 3 betecknade ägofigurer om 10,470 kvadratmeter af hemmanet Inra Wämö.»

Till denna departementschefens hemställan, hvori statsrådets öfrige ledamöter instämde, täcktes Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna nådigt bifall; och skulle proposition i ämnet, sådan den finnes detta protokoll bilagd, till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo:

Eugène Peyron.